

Určitost žalobního petitu

Požadavek, aby ze žaloby bylo patrné, čeho se žalobce domáhá, nelze vykládat tak, že by žalobce byl povinen učinit soudu návrh na znění výroku jeho rozsudku. Žalobce uvede, čeho se domáhá, i tehdy, jestliže v žalobě přesně, určitě a srozumitelně označí (tak, aby to bylo možné z obsahu žaloby bez pochybností dovodit) povinnost, která má být žalovanému uložena rozhodnutím soudu (požaduje-li ve smyslu ustanovení § 80 písm. b) o.s.ř., aby bylo rozhodnuto o splnění povinnosti, která vyplývá ze zákona, z právního vztahu nebo z porušení práva), nebo způsob určení právního vztahu, práva nebo právní skutečnosti (požaduje-li ve smyslu ustanovení § 80 písm. c) o.s.ř. nebo podle zvláštních právních předpisů určení, zda tu právní vztah, právo nebo právní skutečnost je či není). Požaduje-li žalobce peněžité plnění, musí být z žaloby patrné také to, jakou částku mu žalovaný má zaplatit; nemůže-li žalobce svůj peněžitý nárok přesně vyčíslit, musí jej uvést alespoň v přibližné výši.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 30 Cdo 1239/2007, ze dne 19.12.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce M. K., zastoupeného advokátem, proti žalovanému 1) R. F., a 2) J. F., zastoupených advokátem, o určení neúčinnosti kupní smlouvy, vedené u Okresního soudu v Karviné pod sp. zn. 18 C 39/2005, o dovolání žalovaných proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. února 2006, č.j. 42 Co 588/2005-83, tak, že rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. února 2006, č.j. 42 Co 588/2005-83, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Žalobce se domáhal žalobou doručenou soudu dne 14.2.2005 vydání rozsudku, jímž „se určuje, že kupní smlouva a smlouva o zřízení věcného břemene uzavřená dne 4.9.2003 mezi J. F., na straně jedné a žalovanými 1), 2) na straně druhé, je vůči žalobci neúčinná.“ Uvedl, že žalobci svědčí proti otci žalovaného vymahatelná pohledávka ve výši 1,236.666,66 Kč z titulu vypořádání podílového spoluvlastnictví. J. F. kupní smlouvou a smlouvou o zřízení věcného břemene ze dne 4.9.2003 převedl na žalované nemovitosti - objekt bydlení na pozemku p.č. 2328, objekt bydlení bez č.p. na pozemku p.č. 2328, pozemek p.č. 2328 - zastavěná plocha a nádvoří, pozemek p.č. 2329 - zahrada, pozemek p.č. 2303/1 - trvalý travní porost, pozemek p.č. 2302/1 - orná půda, pozemek p.č. 2332 - orná půda, pozemek p.č. 2333 - ostatní plocha se vším příslušenstvím a součástmi, vše v katastrálním území A. u Č. T., v obci A., budovy v části obce A., kteréžto nemovitosti byly tehdy zapsány pro katastrální území A. u Č. T. u Katastrálního úřadu v K., pracoviště v H. Současně touto smlouvou bylo ve prospěch J. F. zřízeno věcné břemeno bezplatného doživotního užívání bytové jednotky nacházející se v přízemí domu. Dlužník J. F. uvedenou kupní smlouvu uzavřel s úmyslem zkrátit žalobcovu pohledávku, přičemž tento právní úkon učinil ve prospěch osob jemu blízkých. J. F. nemá žádný jiný majetek, jehož postižením by mohla být pohledávka reálně v plné výši uspokojena, proto ke zkrácení práva žalobce skutečně došlo.

Okresní soud v Karviné rozsudkem ze dne 30. srpna 2005, č.j. 18 C 39/2005-65, žalobu zamítl (výrok I.) a současně uložil žalobci povinnost zaplatit žalovaným na náhradě nákladů řízení částku 8.818,- Kč (výrok II.). Dospěl k závěru, že je dána aktivní a pasivní věcná legitimace a že žaloba byla podána v zákonné lhůtě. Žalovaní však prokázali, že úmysl dlužníka zkrátit věřitele nemohli v době učinění

odporovatelného právního úkonu ani při vynaložení „náležité pečlivosti“ rozpoznat. Žalovaní žili s dlužníkem, věděli o existenci dluhů vůči žalobci a rovněž věděli, že dlužník žádá o úvěry bankovní ústavy, aby získal finanční prostředky na úhradu tohoto dluhu. Žalovaní rovněž věděli, že tyto žádosti byly zamítnuty. Prodej dotčených nemovitostí ve vlastnictví dlužníka logicky považovali za snahu získat peníze na úhradu dluhu, přičemž je irelevantní, že dlužník peníze získané na prodej nemovitostí na splacení dluhu nepoužil.

Krajský soud v Ostravě v záhlaví označeným rozsudkem k odvolání žalobce rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé změnil tak, že „se určuje, že kupní smlouva a smlouva o zřízení věcného břemene uzavřená dne 4.9.2003 mezi J. F., na straně jedné a žalovanými 1), 2) na straně druhé, je vůči žalobci neúčinná“ (výrok I.). Současně rozhodl, že žalovaní 1), 2) jsou povinni společně a nerozdílně zaplatit žalobci náklady řízení před soudem prvního stupně ve výši 6.712,- Kč (výrok II.), a náklady odvolacího řízení ve výši 7.154,50 Kč (výrok III.). Z odůvodnění potvrzujícího rozsudku vyplývá, že odvolací soud se ztotožnil se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně, dospěl však k odlišnému právnímu závěru ohledně splnění podmínky „náležité pečlivosti.“ Žalovaní s dlužníkem žili, věděli o existenci dluhu vůči žalobci a rovněž věděli, že dlužník bezvýsledně žádal o úvěry u bankovních ústavů. I když mohli prodej nemovitostí považovat za jeho snahu získat peníze na úhradu dluhu, na druhou stranu nelze přehlédnout, což účastníci učinili v tomto řízení nesporným, že nemovitosti měly hodnotu 780.000,- Kč, kupní cena však byla sjednána ve výši 600.000,- Kč, tedy v částce podstatně nižší, než činila jejich odhadní cena. Žalovaným přitom muselo být známo, že nemovitosti jsou tak prodávány pod svoji odhadní cenu. Jejich hodnota pak byla dále snížena zřízením věcného břemene. Žalovaní si proto museli být vědomi, že toto jednání dlužníka J. F. představuje ve svém důsledku zkrácení možnosti uspokojení vymahatelné pohledávky věřitele.

Proti tomuto rozsudku podali žalovaní 1), 2) dovolání. Jeho přípustnost dovozují z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. a podávají je z důvodu nesprávného právního posouzení věci dle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. Zejména namítají, že v daném případě především nebyla již splněna podmínka existence úmyslu dlužníka zkrátit věřitele, a rovněž ani podmínka vědomosti žalovaných o takovém úmyslu ve smyslu ustanovení § 42a obč. zák. V řízení bylo prokázáno, že dlužník se usilovně snažil dluh uhradit, když podával bezvýsledně žádosti o úvěr u několika finančních ústavů. V tomto ohledu se jim jevila problematická nabízená zástava, kterou se měly stát předmětné nemovitosti, jejichž hodnotu ve výši odhadní ceny 780.000,- Kč měl soud za nespornou. K převodu nemovitostí došlo za reálnou cenu odpovídající ceně tržní, k čemuž měl soud přihlídnout. Aktivita žalovaných ohledně „náležité pečlivosti“ rozpoznat úmysl dlužníka krátit věřitele spočívala jednak v komunikaci s dlužníkem, kdy s ním celou záležitost nejen probírali, ale snažili se mu pomoci v hledání řešení jeho situace. Rovněž se snažili prostřednictvím svého právního zástupce sjednat s žalobcem dohodu o úhradě dlužné částky. K sjednání předmětné kupní smlouvy došlo až jako k poslední možnosti, jak získat prostředky na úhradu dluhu. Žalovaní 1), 2) navrhli zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalobce se ve svém vyjádření k dovolání ztotožnil s právním posouzením věci odvolacím soudem a navrhl, aby dovolání žalovaných bylo zamítnuto.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o.s.ř.) a že jde o rozsudek, proti kterému je podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) dovolání přípustné, přezkoumal napadený rozsudek bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.) a dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

Dovolací soud přezkoumá rozhodnutí odvolacího soudu jen z důvodů uplatněných v dovolání. Jestliže je dovolání přípustné, jako je tomu v posuzované věci, přihlídně k případným vadám uvedeným v ust. § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a), b) a § 229 odst. 3 o.s.ř., jakož i k jiným vadám řízení, které

mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, i když nebyly v dovolání uplatněny (§ 242 odst. 3 o.s.ř.).

Žaloba je podání, kterým se zahajuje řízení před soudem. Žaloba musí obsahovat obecné náležitosti podání uvedené v ustanovení § 42 odst. 4 o.s.ř. a mimo jiné z ní musí být patrné, čeho se žalobce domáhá (srov. § 79 odst. 1 větu druhou o.s.ř.).

Údaj o tom, čeho se žalobce žalobou domáhá (tzv. žalobní petit), musí být přesný, určitý a srozumitelný. Soud musí za řízení zcela přesně vědět, o čem má jednat a rozhodnout, neboť nesmí - s výjimkou případů uvedených v ustanovení § 153 odst. 2 o.s.ř. - účastníkům přiznat jiná práva a uložit jim jiné povinnosti, než jsou navrhovány. Kdyby žalobce vymezil v žalobě žalobní petit nepřesně, neurčitě nebo nesrozumitelně, převzetí takového petitu do výroku soudního rozhodnutí by mělo za následek, že by rozhodnutí soudu nebylo (z materiálního hlediska) vykonatelné. Přesný, určitý a srozumitelný žalobní petit není jen vyjádřením formálních náležitostí žaloby, ale je zcela nezbytným předpokladem pro to, aby soudní rozhodnutí bylo (z materiálního hlediska) vykonatelné a aby tak nastaly právní účinky, které žalobce zahájením řízení sledoval.

Požadavek, aby ze žaloby bylo patrné, čeho se žalobce domáhá, současně nelze vykládat tak, že by žalobce byl povinen učinit soudu návrh na znění výroku jeho rozsudku. Ustanovení § 79 odst. 1 věta druhá o.s.ř. žalobci neukládá formulovat návrh výroku rozsudku soudu, ale jen to, aby ze žaloby bylo patrné, čeho se domáhá. Žalobce uvede, čeho se domáhá, i tehdy, jestliže v žalobě přesně, určitě a srozumitelně označí (tak, aby to bylo možné z obsahu žaloby bez pochybností dovodit) povinnost, která má být žalovanému uložena rozhodnutím soudu (požaduje-li ve smyslu ustanovení § 80 písm. b) o.s.ř., aby bylo rozhodnuto o splnění povinnosti, která vyplývá ze zákona, z právního vztahu nebo z porušení práva), nebo způsob určení právního vztahu, práva nebo právní skutečnosti (požaduje-li ve smyslu ustanovení § 80 písm. c) o.s.ř. nebo podle zvláštních právních předpisů určení, zda tu právní vztah, právo nebo právní skutečnost je či není). Požaduje-li žalobce peněžité plnění, musí být z žaloby patrné také to, jakou částku mu žalovaný má zaplatit; nemůže-li žalobce svůj peněžitý nárok přesně vyčíslit, musí jej uvést alespoň v přibližné výši.

Je-li žalobní petit přesný, určitý a srozumitelný, soud neporuší ustanovení § 155 odst.1 o.s.ř. nebo ani jiné zákonné ustanovení, jestliže použitím jiných slov vyjádří ve výroku rozhodnutí stejná práva a povinnosti, kterých se žalobce domáhal. Pouze soud rozhoduje, jak bude formulován výrok jeho rozhodnutí; případným návrhem žalobce na znění výroku rozhodnutí přitom není vázán. Při formulaci výroku rozhodnutí soud samozřejmě musí dbát, aby vyjadřoval (z obsahového hlediska) to, čeho se žalobce žalobou domáhal; překročit žalobu a přisoudit něco jiného nebo více, než čeho se žalobce domáhal, může jen tehdy, jestliže řízení bylo možné zahájit i bez návrhu nebo jestliže z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky (§ 153 odst. 2 o.s.ř.) [srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20.8.2003, sp. zn. 21 Cdo 909/2003, uveřejněné v časopise Soudní judikatura pod číslem 152, ročník 2003].

Odpůrčí žaloba podle ustanovení § 42a obč. zák. je právním prostředkem sloužícím k uspokojení vymahatelné pohledávky věřitele v řízení o výkon rozhodnutí, a to postižením věcí nebo jiných majetkových hodnot, které odporovaným právním úkonem ušly z dlužníkovy majetku (srov. též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.5.1999, sp.zn. 2 Cdon 1703/96, uveřejněný pod č. 26 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 2000). Smyslem této žaloby je dosáhnout rozhodnutí soudu, kterým by bylo určeno, že je vůči žalujícímu věřiteli právně neúčinný dlužníkem učiněný právní úkon. Bylo-li žalobě vyhověno, je rozhodnutí soudu podkladem k tomu, že se věřitel může na základě titulu způsobilého k výkonu rozhodnutí domáhat nařízení výkonu rozhodnutí postižením toho, co odporovaným právním úkonem ušlo z dlužníkovy majetku. Odporovatelným je právní úkon dlužníka, který učinil v posledních třech letech za podmínek uvedených v ustanovení § 42a odst. 2 obč. zák.

Z povahy odpůrcí žaloby ve smyslu ustanovení § 42a obč. zák. vyplývá jako základní požadavek jasné a určité označení odporovaného právního úkonu tak, aby je bylo možné z obsahu žaloby bez pochybností dovodit. Z hlediska předmětu řízení jde totiž o určení právní neúčinnosti dlužníkovy konkrétního právního úkonu rozhodnutím soudu, s důsledky pro postavení věřitele v řízení o výkon rozhodnutí, a to postižením věci nebo jiných majetkových hodnot, které odporovaným právním úkonem z majetku dlužníka ušly.

Ve smyslu občanského zákoníku je třeba považovat za určité a srozumitelné označení smlouvy, jestliže je z ní patrné, kdo tento právní úkon činí a co je jeho předmětem, přičemž předmět smlouvy musí být vymezen tak, aby nemohlo dojít k záměně za věci obdobného druhu.

V projednávané věci žalobce formuloval žalobní petit tak, že „se určuje, že kupní smlouva a smlouva o zřízení věcného břemene uzavřená dne 4.9.2003 mezi J. F., na straně jedné a žalovanými 1), 2) na straně druhé, je vůči žalobci neúčinná.“ Jak vyplývá ze spisu, z obsahu žaloby lze přitom bez pochybností dovodit určité a srozumitelné označení odporovatelného právního úkonu uvedením účastníků smlouvy, jejího data a předmětu, jímž jsou v daném případě smlouvou převáděné nemovitosti, jejichž konkrétní specifikace vyhovuje požadavku jejich individualizace. Za této situace žaloba splňuje všechny potřebné náležitosti věcné projednatelnosti. Odvolací soud proto pochybil, pokud v rozporu s ustanoveními § 155 a § 261 o.s.ř. výrok I. o věci samé formuloval z hlediska výše rozvedených kritérií nepřesně a neurčitě, takže napadený rozsudek je vadný pro nedostatek materiální vykonatelnosti.

Z uvedeného vyplývá, že napadený rozsudek odvolacího soudu je nesprávný; Nejvyšší soud České republiky proto napadený rozsudek podle ustanovení § 243b odst. 2, části věty za středníkem o.s.ř. zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta první o.s.ř.), aniž napadené rozhodnutí odvolacího soudu posuzoval z hlediska dalších uplatněných dovolacích důvodů.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Nájemné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Péče o dítě \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o smlouvě budoucí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Daňová exekuce](#)
- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)